

IMPRESSIE-I

Bijeenkomst op 20 oktober 2023

Doel van de bijeenkomst

Elk jaar organiseren wij twee middagbijeenkomsten voor leden van de PvdA in Drenthe. Voor de gezelligheid en ontmoeting, maar ook om er iets op te steken.

Deze IMPRESSIE maakt een keuze uit hetgeen ter sprake is gebracht en getoond is.

.....

Roeli Mossel

Roeli Mossel is sinds december 2014 bestuurder van de NNCZ, de Noord

Ouderenzorg

Dit was één van de onderwerpen tijdens de bijeenkomst van 20 oktober. Roeli Mossel sprak over ontwikkelingen in de ouderenzorg en noodzakelijke veranderingen.

Roeli Mossel: grote zorg over toekomst ouderenzorg

De zorg is de afgelopen decennia flink verbeterd. Neem als voorbeeld de verpleeghuizen van vroeger, waar bewoners in een meerbedskamer slechts een eigen bed, nachtkastje en kast hadden en vergelijk dat met hoe de bewoners in de moderne verpleeghuizen in een eigen kamer verblijven.

Ik maak mij echter grote zorgen over de toekomst van de ouderenzorg. Ik vind dat te weinig mensen dat ook doen. Het probleem blijkt voortdurend voor zich uit geschoven te worden.

Toekomstige ontwikkelingen in de (ouderen)zorg / algemeen

De opdracht die de V&V-sector heeft is om met minder middelen meer mensen van zorg en diensten te voorzien. Mensen blijven langer leven, ze zijn langer chronisch ziek en de zorg wordt complexer. Doel is onder andere om te zorgen dat de meest kwetsbare mensen niet tussen wal en schip raken.

Het is niet alleen een opdracht voor de sector, maar voor ons allemaal. We zullen toe moeten naar een nieuwe vorm van samenleven.

Het huidige beeld van Drenthe

[In deze dia van Zilveren Kruis](#) wordt Drenthe vergeleken met andere regio's waar Zilveren Kruis werkt als zorgkantoor. De samenvatting luidt: De bevolking van Drenthe is meer vergrijsd en gebruikt relatief minder zorg dan andere Zilveren Kruis-regio's. En is dus voor het zorgkantoor goedkoper.

Financiën zijn wel een vraagstuk als je het hebt over verdubbeling van het aantal zorgvragers. Maar er zijn eerst andere dingen nodig

Nederlandse Coöperatie van Zorgorganisaties, met vestigingen in Hoogeveen, Hollandscheveld, Vledder, Grijpskerk, Noordbroek en Haren.

Roeli Mossel heeft inmiddels ruim 40 jaar bij diverse instellingen in de ouderenzorg gewerkt. Zij werkt tegenwoordig in deeltijd om mantelzorg te kunnen verlenen aan haar ouders. Roeli woont in Assen en maakt sinds kort deel uit van het afdelingsbestuur van PvdA Assen.

Bij haar inleiding heeft Roeli Mossel gebruik gemaakt van dia's. [Deze presentatie is hier in te zien.](#)

dan direct aan de knop van financiën te draaien.

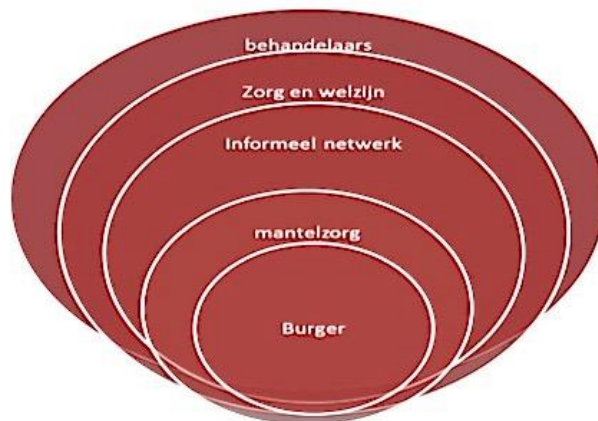
Verwachte toestand van de zorg in Drenthe in 2040

[In deze dia](#) wordt het verwachte toekomstbeeld in het kort weergegeven.

Het aantal professionals daalt nu al sterk. De verwachting is dat dit aantal halveert, terwijl het aantal ouderen verdubbelt.

De huidige regering heeft bepaald dat het aantal verpleeghuisplaatsen nauwelijks stijgt. We zien nu al dat het aantal wachtenden enorm aan het toenemen is.

De inwoner centraal en een andere rol voor de professional

We zijn er een beetje aan gewend geraakt dat wanneer een inwoner een hulpvraag heeft, dat dan een professional ingeschakeld kan worden. De nieuwe werkelijkheid zal worden zoals is weergegeven in bovenstaande afbeelding. Dat je eerst mantelzorg krijgt en een sterk informeel netwerk inschakelt en dat pas daarna een beroep wordt gedaan op de professionals.

Maar mantelzorgers kunnen niet meer doen dan ze nu al doen. Menig mantelzorger is overbelast. Dat merken wij aan de grote toename van acute opnames vanwege het uitvallen van de mantelzorger.

De groei zal plaats vinden in het informele netwerk. Dat betekent dat het eigenlijk over ons allemaal gaat.

Noodzaak tot verandering is er vandaag

Als wij nu niet die verandering teweeg gaan brengen, dan lopen we de volgende risico's:

- De meest kwetsbare mensen raken tussen wal en schip. Door een gebrek aan een sociaal netwerk of door een laag inkomen of andere kwetsbaarheden.
- Dat leidt tot tweedeling in de zorg.

In mijn beleving is die nu al gaande, Ik zie veel particuliere initiatieven, die heel vaak alleen voor mensen met een grote beurs werken. Als de zorg dan echt ingewikkeld wordt en veel

.....

V: staat voor vraag uit de zaal

Opm: staat voor een opmerking van een van de aanwezigen

A: staat voor het antwoord van de inleider.

.....

tijd vergt, dan moeten de grote organisaties als de onze vaak inspringen. Daar maak ik mij echt zorgen over.

- Geen keuzes maken leidt tot grotere druk op professionals. Er kan echter niet nog meer druk bij hen komen te liggen, want anders zullen nog meer medewerkers de sector gaan verlaten. Zolang we als land geen keuzes maken over hoe wij willen dat voor nu en in de toekomst de ouderenzorg er uit ziet, komt die druk bij de professionals te liggen. Zonder keuzes verwachten mensen een bepaald niveau aan zorg, dat geleverd moet worden door een veel kleiner aantal professionals. En dat levert extra druk op.
- We schuiven die keuzes te lang voor ons uit. Ik hoop dat er veel gesprekken plaats gaan vinden over wat een instelling als de onze wel of niet blijft doen. En welke mensen taken die de instelling niet meer kan doen, over kunnen nemen.

V: Waar denkt u aan?

A: Bijv. het begeleiden van een verpleeghuisbewoner naar het ziekenhuis voor onderzoek. Als de instelling met een krap personeelsbestand dat zou doen, houdt het in, dat een medewerker haar of zijn normale werk in de organisatie niet kan doen.

V: Er zijn toch steeds meer mensen zonder kinderen?

A: Voor de meest kwetsbare mensen zul je een vangnet moeten hebben. Maar we zullen ook andere oplossingen moeten zien te vinden. Ook mensen met een hulpvraag kunnen zich inzetten op waar ze nog wel van betekenis kunnen zijn, waardoor zij gelukkiger zijn en ook het gevoel hebben mee te doen aan onze maatschappij.

V: Maar dat kost toch ook tijd van professionals om dat allemaal te regelen?

A: Ik ben er minder somber over. Ik heb het gevoel dat we genoeg dingen door professionals laten regelen, terwijl mensen dat prima zelf kunnen.

V: Hoe gaat het thuis met iemand, die op de wachtlijst staat?

A: Als iemand op de wachtlijst staat voor het verpleeghuis, is er al sprake van een thuiszorgsituatie, waar professionals bij betrokken zijn.

Onderling in de sector gaan we steeds meer samenwerken in ketens om aan elkaar door te geven hoe het met een zorgvrager thuis gaat. We zijn gewend geraakt aan marktwerking in onze sector. Marktwerking is funest, we moeten opnieuw leren samenwerken en dat kost heel veel energie.

- Waar we ook weer aan moeten wennen is: hebben we het over collectieve zaken of alleen maar over een individu? We moeten het niet meer hebben over concurrentie en marktwerking en keuzevrijheid. We moeten het hebben over

Dorpszorgcoöperatie Mit Mekoar

- het samen creëren van zo groot mogelijke beschikbaarheid.
- Het laatste risico dat ik hier wil noemen is gebrek aan regie. Daar bedoel ik ook mee domein overschrijdend werken. Als het kabinet zegt dat er geen verpleeghuisplaatsen bijkomen en er tegelijk onvoldoende woningen worden gebouwd, dan is er een giga-probleem. De verschillende domeinen hebben invloed op elkaar en belemmeren elkaar ook in het vernieuwen.

Voorbeelden van samenwerking met inwoners

De gemeenschappen waar wij mee samenwerken zijn hiernaast weergegeven. Wij denken dat zorg anders geordend moet worden. Wij zien steeds meer gemeenschappen die ook aan het nadenken zijn over de vraag hoe wij met elkaar willen samenleven. Het gaat dan om zorgzaam samenleven, met een andere rol voor de professional.

De NNCZ is de coöperatie van deze bewonersinitiatieven. De ledenvergadering van deze bewonersinitiatieven bepaalt het beleid van de NNCZ.

Leerpunten

De leerpunten zijn [in deze dia](#) opgesomd. Een toelichting op enkele van deze punten:

Het anders ordenen van de zorg vraagt tijd van de inwonersinitiatieven om die verandering te bespreken en te realiseren. In iedere gemeenschap moet het gesprek over hoe te willen samenleven gevoerd worden. Het kopiëren van de uitkomst van de ene naar de andere gemeenschap lukt daardoor niet.

Het vraagt ook ander gedrag van de professionals. Sommige zaken kunnen of moeten zij overlaten aan de inwoners onderling; dat moeten loslaten voelt voor veel professionals als een verlies. Wij lopen constant aan tegen de verschillen tussen de leef- en systeemwereld. We hebben als maatschappij veel zaken ingewikkeld gemaakt en zijn wat af komen te staan van wat mensen nodig hebben.

Soms hebben we nieuwe woorden nodig. Bijv.: als inwoners in een dorp of wijk gewend zijn om dingen voor elkaar te doen, spreek je dan wel over 'vrijwilligers'?

Opm: Waar je over praat is dat de PvdA invulling kan geven aan een uitstekend nieuw sociaal contract.

A: Ja, al heb ik zaken rond om gemeenschappen wel wat gemist in het verkiezingsprogramma.

Politieke duiding

[In deze dia](#) wordt opgesomd welke politieke en bestuurlijke hindernissen er zijn om de gewenste veranderingen in de zorg te bewerkstelligen.

[Lees hier de brandbrief](#), die bestuurders van 27 (ouderenzorg)zorgorganisaties uit Noord-Nederland hebben geschreven aan Minister Helder van VWS.

De kop boven de brief luidt: "Transitie ouderenzorg vraagt om zuurstof, niet het mes op de keel".

Roeli Mossel was de eerste ondertekenaar.

Neem alleen maar de tijdrovende poging om de door het kabinet geplande bezuiniging op de ouderenzorg ongedaan te maken, waardoor de sector nog verder in de problemen zou komen. (zie hiernaast)

Ik kom ook veel wantrouwen tegen, Ik heb daarentegen ontzettend veel waardering voor het doorzettingsvermogen van de initiatiefnemers van bewonersinitiatieven. Als je ziet hoe zij continue botsen tegen systemen, dan moet je wel een lange adem hebben om je idealen te blijven vormgeven.

Tot slot

Laten we vooral “gewóón doen” en gewoon dóen!

Het vraagt veel energie van ons om geen grote rampen in de ouderenzorg te laten ontstaan, maar er zijn zeker kansen om mee aan de slag te gaan.

In al de wijken en dorpen waar inwonersinitiatieven ontstaan, zijn er meer mensen beschikbaar die zich voor een ander in willen zetten dan er hulpvragen zijn. En dat vind ik echt hoopvol.

Discussie

V: Is het niet zo dat er een vorm van professionele inzet nodig is om de sociale netwerken verder te organiseren?

A: In sommige wijken misschien wel, in andere weer niet. Kijk gewoon waar het echt nodig is,

Opm: Wij hebben het altijd als een groot goed beschouwd dat er een organisatie voor verantwoordelijk was. In mijn dorp is die er niet. De gemeenschap doet het nu van lieverlee zelf. Maar niemand is daar echt trots op, het gaat niet altijd van harte.

Opm: Als samenleving hebben we welzijn en aandacht uitbesteed aan professionals en nu zijn we verbaasd dat de professionals er niet meer geheel aan toekomen. Er wordt wel beweerd dat de inzet van professionals bestaat uit 70% welzijn en aandacht en 30% zorg. Als samenleving verlangen we teveel van instellingen.

A: Het onderscheid tussen welzijn en zorg is bedacht. De zorgvrager heeft een hulpvraag; hij maakt geen onderscheid. Maar je moet een “praatje en een kop koffie” niet van een professional verlangen.

V: VWS verlangt regioplannen voor de verdeling van de zorg. Is het waar dat de provincie daarbij geen rol speelt?

A: Ja en dat is kwalijk.

Opm: Blij dat we in ons dorp 2 dorpscoördinatoren hebben, die mensen bij elkaar brengen. Laten we dat meer doen.

A: De ene gemeenschap zal een dorpscoördinator nodig hebben, maar er zijn ook gemeenschappen die het zelf kunnen doen.

V: Hoe gaan we “gewoon doen”? Er gaat namelijk veel geld naar regie en controle, enz.

Het advies 'Met de stroom mee' van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, uitgebracht op 19 juni 2023, is [hier te downloaden](#).

A: Er gaat veel geld op aan regie en controle. Maar daar worden wel steeds meer vraagtekens bij gezet; dat is bemoedigend.

V: Als marktwerking duurder maakt, de controle vergroot en samenwerking tegengaat, waarom schaffen we marktwerking niet af?

Opm: Ik kan daar bij aansluiten. Ik ben blij met het rapport 'Met de stroom mee', want dat geeft stappen aan hoe we de marktwerking kunnen terugdraaien. Het bevat een pleidooi voor een regelvrije ruimte voor inwonersinitiatieven, waardoor de weerstand die deze initiatieven ondervinden, sterk verminderd wordt.

Het rapport geeft een lange termijn perspectief, jammer genoeg lijkt het in het politieke landschap ondergesneeuwd.

De zorgnetwerken van GroenLinks en PvdA werken nu samen en men kan zich daarbij aansluiten en meedenken welke stappen als eerste genomen moeten worden.

Gespreksleider Fien Heeringa sluit na deze laatste opmerking het eerste gedeelte van de bijeenkomst af.